

Vastaus kirjalliseen kysymykseen käytösongelmaisten turvapaikanhakijoiden sijoittamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Leena Meren /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 465/2016 vp:

Kartoitetaanko tilannetta käytösongelmaisten turvapaikanhakijoiden osalta ja tehdäänkö heille vaarallisuusarviointia,

mitä toimintaohjeita vastaanottokeskuksilla on tällaisten henkilöiden osalta ja

mihin toimenpiteisiin asianomainen ministeri aikoo ryhtyä käytösongelmaisten turvapaikanhakijoiden sijoittamisen hoitamiseksi siten, että kaikkien turvallisuus tulee taattua?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Normaalisti ja pääsääntöisesti varsinainen vaarallisuusarvio tehdään tilanteissa, joissa tuomioistuimien määrää rikoksesta syytetyn mielentilan tutkittavaksi ja pyytää samalla lausuntoa siitä, onko syytettyä pidettävä erittäin vaarallisena toisen hengelle, terveydelle tai vapaudelle, ennen kuin tuomioistuin tekee päätöksen koko rangaistustajan suorittamisesta vankilassa.

Vastaanottokeskuksissa työskentelee terveyden- tai sairaanhoitajia, sosiaalityöntekijöitä ja ohjaajia sekä vartijoita. Vastaanottokeskusten asukkaita tavataan jatkuvasti arjessa sekä varatuilla ajoilla työntekijöiden kanssa. Asukkaiden mahdollista häiriökäyttäytymistä seurataan ja siihen puututaan vastaanottokeskuksissa asianmukaisesti, ja tarvittaessa ollaan yhteydessä poliisiin. Vastaanottokeskuksessa tapahtuva häiriökäyttäytyminen on yleensä selvästi havaittavissa. Mahdolliset käytösongelmat ovat erilaisia myös vakavuudeltaan. Vastaanottokeskukset raportoivat vakavampiluontoisista häiriötilanteista Maahanmuuttovirastoon. Tiedot henkilön vastaanoton järjestämiseen vaikuttavasta häiriökäyttäytymisestä ja mahdollisesta väkivaltaisesta käytöksestä on myös mahdollista tallettaa vastaanoton asiakas- ja potilasrekistereihin.

Vastaanottokeskuksilla on käytössä Maahanmuuttoviraston ohjeistus keskusten välisiin asiakassiirtoihin liittyen. Ohjeistusta ollaan parhaillaan päivittämässä. Vastaanottokeskuksia on pyydetty olemaan avoimia ja rehellisiä mahdollisissa asiakassiirtotilanteissa. Siirtoa esittävän keskuksen tulee kertoa kaikki vastaanoton järjestämisen ja toteuttamisen kannalta tarpeelliset tiedot vastaanottavalle keskukselle. Mahdollisen siirron tulee olla ehdottoman tarpeellinen hakijan itsensä, vastaanottokeskuksen toiminnan tai turvapaikkahakemuksen käsittelyn vuoksi.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 465/2016 vp

Vastaanottokeskusten henkilökunnalle on järjestetty koulutusta kaikenlaisten asiakkaiden kohtaamiseen sekä vastaanottokeskuksen hyvän turvallisuusympäristön luomiseen. Mahdollisia toimintatapoja on käyty läpi koulutuksissa sekä vastaanottojärjestelmän valvontaohjelman puitteissa. Alueellista hyvää yhteistyötä poliisin kanssa on painotettu. Valtakunnallisen vastaanottojärjestelmän turvallisuutta arvioitiin ja ohjeistettiin keväällä 2016 käynneillä keskuksiin. Vuonna 2013 Maahanmuuttovirasto järjesti silloisille vastaanottokeskuksille koulutusta mahdollisten väkivaltatilanteiden ehkäisyyn ja hallintaan. Maahanmuuttovirasto jakaa vastaanottokeskuksiin säännöllistä turvakirjettä turvallisuudessa huomioitavista asioista. Lisäksi vastaanottokeskuksiin on laadittu järjestyssäännöt asukkaiden noudatettavaksi.

Maahanmuuton ministerityöryhmän syyskuun lopussa pidetyssä kokouksessa käsiteltiin toimenpiteitä, joilla vastaanottokeskusten turvallisuutta voitaisiin parantaa ja häiriötilanteita ennaltaehkäistä. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta mahdollisesti häiriöitä aiheuttavat henkilöt sijoitetaan jatkossa muutamaa määrättyyn vastaanottokeskukseen. Näihin keskuksiin asetetaan riittävä määrä järjestyksenvalvojia sekä sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia henkilökuntana tukemaan vastaanottokeskuksen sekä poliisin toimintaa. Vastaanottokeskusten turvallisuuden parantamiseksi on huolehdittava siitä, että vastaanottokeskuksissa on riittävästi sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia ja mielenterveystyön osaamista. Maahanmuuttovirasto on pyrkinyt edistämään mielenterveyden ongelmista kärsivien henkilöiden arviointiin ja hoitoon pääsyä.

Koulutusta psykologisen ensiavun toimintamallista järjestetään vastaanottokeskusten ammattihenkilöstölle ajankohtaisen tarpeen mukaan. Ohjeita on annettu mielenterveystyöhön sekä esimerkiksi itsemurhavaaran havaitsemiin ja ehkäisyyn. Oulun vastaanottokeskus yhdessä Poliisihallituksen ja Maahanmuuttoviraston kanssa tulee hakemaan hankerahoitusta turvapaikanhakijoiden mahdollisen rikollisuuden ennaltaehkäisyyn. Hanke sisältäisi koulutusta vastaanottokeskusten henkilökunnalla erityisesti haastavien (mies) asiakkaiden kohtaamiseen.

Maahanmuuttovirasto on myös perustanut turvapaikanhakijoiden erityisen ja vaativan tuen yksikön. Yksikkö tarjoaa pätevän henkilökunnan avulla asiakkailleen tukea ja ohjausta. Erityistä tukea pyritään antamaan aikuisille haavoittuville turvapaikanhakijoille, joilla on mielenterveys- ja päihdeongelmia.

Helsingissä 12.10.2016

Sisäministeri Paula Risikko